

PREDSEDSTVU CK ZKS! IZVRŠNEMU KOMITEJU CK ZKS!

Na konferenci naše osnovne organizacije 15. novembra 1966 smo razpravljali o naših nalogah kot idejnopolitične sile med študenti na fakulteti. Poleg vprašanj, ki neposredno zadevajo univerzo, študij in položaj študenta, smo se dotaknili tudi naš idejnopolitične aktivnosti v zvezi z drugimi splošnodružbenimi vprašanji. Kot med vsemi občani, so ta vprašanja prisotna tudi med študenti in mnogokrat zelo močno vplivajo na njihov odnos do naše družbene stvarnosti ter na njihovo idejno-politično oblikovanje. O teh vprašanjih se med študenti sicer dosti razpravlja, vendar večinoma le privatno, čeprav bi bila pri teh razpravah aktivna vloga Zveze študentov, znotraj nje pa zlasti komunistov nujno potrebna. Zato smo sklenili tem vprašanjem v prihodnje posvečati večjo pozornost in se tudi z obravnavanjem teh vprašanj znotraj osnovne organizacije usposablјati za tovrstno aktivnost.

Zanemarjali pa smo tudi drugi aspekt tega vprašanja — naše komuniciranje z vodstvi Zveze komunistov. Brez njihove pomoči nam je namreč določene probleme zelo težko pravilno oceniti in nanje ustrezno reagirati, čeprav bi situacija v našem okolju to zahtevala, po drugi strani pa najbrž tudi vodstva težko politično delujejo, če jim članstvo ne sporoča svojih stališč, vprašanj in kritičnih pripomb. Reorganizacija centralnega komiteja ZKS, ki je bila opravljena na VI. seji, odpira prav na tem področju predvsem z določitvijo vloge predsedstva in komisij široke možnosti za tesnejši stik med vrhom in bazo in menimo, da je ne samo naša pravica, ampak tudi naša dolžnost, da teh možnosti v prihodnje večkrat uporabimo in s tem prispevamo k ustvarjanju tega stika.

Seveda pa pričakujemo, da bodo tudi vodstva s svoje strani storila potrebne korake in da ne bodo nova načela ostala le črka na papirju. Od VI. seje CK ZKS sicer še ni minilo toliko časa, da bi s tem v zvezi že lahko dajali kakšne ocene, vendar so kljub temu že vidni tako nekateri elementi novega, pozitivnega, kakor tudi nekateri znaki, ki kažejo na to, da stara mentaliteta in stari politični odnosi še niso povsem prevladani. Pod prvim mislimo npr. na pravočasno javno objavo tez za VII. sejo CK ZKS, na prav tako objavljeni sklep izvršnega komiteja, da bo na naslednji seji obravnaval predloge, ki so jih doslej dali člani CK, ter na javno zavzeto stališče izvršnega komiteja ob odstopu izvršnega sveta. Pod drugim pa mislimo zlasti na to, da je bilo že doslej s strani članstva in organizacij danih precej predlogov in vprašanj, naslovljenih npr. na republiško vodstvo, ki pa so bili doslej tako s strani prizadetih organov kot tudi v javnih nastopih posameznih funkcionarjev ali povsem ignorirani ali pa se je z njimi opravilo po starem, zviška in ne da bi se spustili v konkreten boj z argumenti — torej na način, ki nikakor ni v skladu s proklamiranim tvornim sodelovanjem med vrhom in bazo.

Res je sicer, da je predsedstvo, katerega naloga je med drugim prav preučevanje predlogov, ki mu jih naslovijo organizacije, člani in vodstva ZK, komaj začelo z delom, vendar pa nam že omenjeni znaki zbujaajo bojazen, da bi tudi tu ponovno prišlo do nedoslednosti in da predsedstvo ne bi z vsemi predlogi postopalo na tisti način, ki je zato določen v sklepu o reorganizaciji organov CK ZKS (obrnava, postavitev na dnevni red seje CK ali obvestilo, da predlog ni bil na dnevnem redu.) Zato hočemo na dva taka predloga, ki sta bila že podana, ponovno opozoriti.

Prvo je vprašanje velenjskega energokemičnega kombinata (EKK) in odgovornosti za tam izgubljene milijarde. To vprašanje je bilo doslej že najmanj petkrat javno zastavljeno: trikrat v tisku (Tomaž Černež v Teoriji in praksi, Otmir Klipšter v Naših razgledih, Marjan Ulčar v Delu), dvakrat pa celo na sejah centralnega komiteja ZKS (Lojze Skok na IV. seji, Mara Bešter na V. seji). Zadnji trije so posredno ali neposredno tudi predlagali, naj bi se stvar obravnavala na seji centralnega komiteja, vendar doslej na te predloge ni bilo nobene javne reakcije. Ker gre tudi za predloge članov CK, so ti sicer najbrž zajeti v že omenjenem sklepu iz

vršnega komiteja CK ZKS. Kljub temu ponovno opozarjamo nanje zato, ker mislimo, da se mora do njih opredeliti tudi oziroma predvsem predsedstvo. Predsedstvo je namreč organ, ki je zadolžen za predlaganje dnevnega reda in za pripravljajanje sej — izvršni komite lahko pri tem le sodeluje.

Tudi mi menimo, da bi se tega vprašanja moralo na nek način lotiti tudi vodstvo Zveze komunistov. Da to ni nobeno obrobno vprašanje, ampak zlasti z vidika uveljavljanja odgovornosti zelo važno politično vprašanje, najbrž ni treba posebej dokazovati. Opozoriti hočemo le na to, da je to vprašanje med ljudmi prisotno, da odgovora nanj še ni bilo in da po našem mnenju Zvezi komunistov ne bi smelo biti vseeno, kako se v takem položaju brez njenega vpliva oblikuje politično razpoloženje ljudi.

Seveda ni niti edina niti najboljša možnost ta, da se o vprašanju razpravlja na seji CK. Mnogo bolje bi bilo, če bi se odkrito in neposredno razčistilo že v skupščini. Toda ali za to, da to doslej ni bilo storjeno, ne nosijo komunisti nobene odgovornosti? In to ne samo kot poslanci in člani izvršnega sveta pred skupščino in pred volivci, ampak — ob idejnopolitičnem problemu takih dimenzij — tudi kot komunisti pred svojo organizacijo! Ali vodstvo ZK ni moglo preko dogovora z njimi — seveda brez prejudiciranja in vsiljevanja končnih stališč in odločitev — doseči, da bi se ta politično nujni razplet v skupščini tudi dejansko izvedel — in ali nima te možnosti tudi še sedaj?

Ce bi bilo vse to brez uspeha ali pa bi bili rezultati nezadovoljivi, bi pa seveda morala priti na vrsto tudi javna razprava na seji CK. Seveda bi se tudi v tem primeru najbrž lahko omejili na to, da bi CK kritiziral komuniste (tudi z vidika neizpolnjevanja že sprejetih stališč), ki v pristojnih organih zadeve niso javno sprožili. Ze to bi namreč verjetno ustvarilo ozračje, v katerem odpor proti razčiščevanju tega vprašanja ne bi bil več mogoč. Če tudi to ne bi zadostovalo, bi pa seveda nujno morali prizadeti komunisti med seboj in z vodstvom idejnopolitično razčistiti stališča bodisi na seji CK bodisi v kakšni drugi organizacijski obliki.

Na vse te možnosti opozarjamo dodatno ob tem, ko se pridružujemo zahtevi, da mora predsedstvo o že izrečenih predlogih zavzeti stališče in ga prezentirati centralnemu komiteju. Smatramo, da lahko postavitev tega vprašanja na dnevni red odkloni le v primeru, če bi hkrati izvršni komite v skladu z zgoraj navedenimi možnostmi storil ustrezne korake v okviru svojih izvršnih kompetenc.

Drugo je vprašanje privilegijev in nerazčiščenih kriterijev za ocenjevanje nekaterih pojavov v zvezi s tem. Tudi to vprašanje je bilo že zastavljeno tako v tisku (Marjan Ulčar v Delu kot tudi na seji CK ZKS Mara Bešter). V Ulčarjevem članku je bilo jasno rečeno, da je konkretno določanje družbenih norm v zvezi s tem ter operativno razčiščevanje posameznih primerov sicer stvar skupščin in drugih pristojnih organov, da pa je naloga centralnega komiteja, da za tako razčiščevanje da odločno spodbudo in ustvari primerno politično vzdušje. Tudi na ta predlog ni bilo nobenega odgovora, CK in njegovi organi niso storili nič in tako tudi slovenska skupščina ni storila niti tega, kar sta že pred več kot mesecem dni storili srbska in zvezna skupščina (objava plač funkcionarjev, urejanje raznih vprašanj v zvezi z reprezentanco, vzdrževanjem zgradb, telefoni itd.). Mislimo, da tak razvoj dogodkov v polni meri potrjuje upravičenost stališč, zahtev in predlogov v omenjenem članku, ki jih zato ponovno postavljamo pred predsedstvo CK ZKS s predlogom, da se o njih izjasni in jih da na dnevni red CK (lahko v okviru širše teme oziroma splošne ocene situacije) ali na drugačen ustrezen način zagotovi reševanje teh vprašanj.

Osnovna organizacija ZK študentov na pravni fakulteti v Ljubljani

Ljubljana, 13. decembra 1966

Foto Miro Bark-Hojnik

PO SLEDOVIH NEKE ZELO MODERNE LITERATURE Z RAZLAGO

Oglejmo si najprej pričujoči zapis iz poezije neke zelo moderne literature. Arheologi so jo odkrili naslednji dan po neki zabavi en meter in četrť globoko pod neko pisalno mizo. Po temeljitem proučevanju smo se odločili, da jo odkrijemo širši javnosti skupaj s kratkim indeksom.

Pesem je sledeča:
In glej, začelo se je
da bi črna roka segla čez
diagonalni infrazelenečih
podtalnih flebotomov
papaverinskih paralelopipetov
ker se mi jebe
Tisti, ki prej pride,
prej melje.
V vodo zabrede Janez Jurca
se goni brez veze
impotentni stavec
hoče...
mož z bananami in duh mirte
megla iznad kokosa se potopi in
utone
du gammla du fria,
du fjällhoga piga.

»In glej, začelo se je«; nemogoče bi bilo to enoto povezati z naslednjim stavkom, čeprav vmes ni ločila. Sklepam, da gre za nje verze ni napisala ena in ista oseba. Začetek odnosa do neke zabave, na kateri je bil avtor prisoten; preveč naivno in preprosto bi namreč bilo misliti, da je pevec s tem mislil banalno dejstvo začetka zabave. Morda pomeni, da so začeli razbijati kozarce.

...da bi črna roka segla čez diagonalno infrazelenečih podtalnih flebotomov; lahko bi ta sklop krikov nad nezadržnim prodoranjem supertehtokratizma obravnavali ločeno od naslednjega verza, vendar je opaziti, da je snov v naslednjem verzu še vedno ista, zato ju moramo povezati: »papaverinskih paralelopipetov«. »Da bi črna roka segla čez«... Pevec si je zaželel, da bi neka nepremagljiva, višja sila »segla čez«, torej uničila nezadržno prodiranje robotov v našo duhovno nadgradnjo ali pa jih vsaj omejila ali si jih podredila.

...kar se mi jebe«; lahko pomeni, da se pa vendar poživlja na pojav sam kot tak. Obstaja pa še ena razlaga, najnovejša v zgodovini poezije; lahko namreč pomeni, da se poživlja na prejšnje verze. Torej anti-avtorstvo, očitno je, da le-te in pa prejšnje verze ni napisala ena in ista oseba. Znano je, da se pesniki nikoli ne poživljajo na svoje verze, ampak vedno le na verze drugih pesnikov, torej je očiten pojav več-avtorstva. S tem se začenja v neki zelo moderni poeziji nova era. Pozneje bomo ugotovili, da je pesem celo produkt več kot dveh pesnikov.

Naslednji verz: »Tisti, ki prej pride, prej melje«. Resignirana ugotovitev o našem dehumaniziranem in zmaterializiranim svetu, pomešana z narodnim blagom. Zanimiva ugotovitev; stavek se začne z veliko začefnico, vmes nastopajo vejice in to

na pravih mestih, konča pa se s piko. Torej gre za klasično formo — v nasprotju s prejšnjimi verzji? Nov dokaz, da je pesem delo več avtorjev. Avtor tega verza je resigniran človek, ki se krčevito oprijema stare forme. Prevladuje domneva, da ob ustvarjanju pričujoče poezije ni bil pijan.

...V vodo zabrede Janez Jurca se goni brez veze; drugi del bi sicer lahko pripisali naslednji kitici, če bi bili površni, vendar smo z natančnostjo odkrili, da naslednja vrstica glede na naslednjo le-te prejšnje ne potrebuje po neki skriti logiki ni zvezi. Vsebinsko la'ko razložimo takole; gre za tipičnega junaka našega časa; brede po življenju brez smisla kot po nekakšni vodi; ta voda je morda le metafora za blato ali močvirje. Eksistenčna stiska sodobnega človeka. Literarni zgodovinarji morajo še odkriti, od koga v resničnem življenju si je avtor sposodil ime. Morda so začeli prav takrat polivati pijačo ali bruhati, kar je dalo avtorju impulz za pričujočo ugotovitev.

...impotentni stavec hoče«; politična nota, angažiranost v poeziji. Domnevamo, da leti na nekatere razmere v naši družbi in državi.

...mož z bananami in duh mirte«; težnja po lepem, po eksotiki. Morda občudovanje harmoničnega življenja v stari Grčiji (duh mirte). Avtor je bil prav na poti v pijansko nirvano, kakršnim so se predajali predniki današnje evropske kulture.

...megla iznad kokosa se potopi in utone«; nič več eksotike, brezup; megla se potopi, kokos zgubi svojo eksistenco in simbolični pomen. Domnevamo, da je prav takrat spodnji sosed telefoniral z grožnjo, da pokliče policijo. Neusmiljeno, nasilno prekinjen Bacchov kult. Svet brez razumevanja razbije iluzije.

...du gammla du fria
du fjällhoga piga«; Pričujoči verz bi bil za raziskovalce neke zelo moderne poezije nerazrešljiv, če ne bi bilo znano, da je bil na zabavi prisoten neki Sved. Domneva, da gre za grde besede, je upravičena glede na Svedovo gotovost, da nihče ne razume njegovega jezika. V takem primeru bi vsakdo napisal grde besede. Grde besede na koncu pričujoče pesmi so njen logični zaključek; ta grdi, grdi svet!

Po tej prvi pesmi neke zelo moderne literature preidemo na drugo. Ob tej drugi spoznamo, da je bila prva še precej razumljiva, v tej razumljivosti torej ozka, formalna, neumetniška. Zato si oglejmo drugo;

Spoštovani tovariš Mate Dolenc
Prepoštovani tovariš Mate Dolenc
Prevelespoštovani tovariš etc.
Poživljanje na akademske naslove v konkretni situaciji in preusmeritev v izrazito pridobitne dejavnosti
skriva v sebi neslutene možnosti.
Jan forsén sockerbruksgatan 3 ÅAngelholm Sverige
?

spet je trsak notri hoj!
for people who are not ashamed of having brains

Ižo I co
matte razstkw
abedefghijklmnopqrstuvxyz Jan Chi

Christer
What a party tonight!!!!!!
A greš z mani mal tancat?
Humm...aaaa...i.

Najprej moramo povedati, da je bil pričujoči zapis neke zelo moderne poezije najden na istem mestu kot prejšnji, za kar imamo v sami vsebini in obliki dovolj dokazov. Navidezna razumljivost na začetku nas nikakor ne sme premotiti, da bi pesem razumeli. Začetek na zelo originalen in simbolično dognan način uporablja neko stopnjevanje. Gotovo je šlo za stopnjevanje vzdušja na zabavi, kar pa je seveda samo material za pesniško vsebino. Nadačuje se z izredno razumljivo sekvenco v stilu beatniške poezije Boba Dylana, nakar preskoči iz te realistično protestne forme v nagel razkroj s tem, da vskoči z nekim švedskim naslovom. Pri tem nam je jasno, da gre za naslov prisotnega Šveda, ki je bil udeležen na zabavi. Toda še vedno razkroj ni dosegel najabsolutnejše točke; prisotnost naslova (in osebe same) druge narodnosti govori še o želji po združevanju narodov med seboj v borbi za mir, torej še vedno beatniška protestna pesem. Potem pa gre plaz razkroja očitno z veliko naglico navzdol; pesem se nadaljuje z vprašanjem. Vprašaj stoji sam in boleč kot nekakšen križ nad človeštvom. Ali je logično bolj povezan z prejšnjimi verzji ali s tistimi, ki sledijo? Z obema enako. Nad vsem ali bolje sredi vsega — je vprašanje naše eksistence. Vendar je bila do tu angažirana in razumljiva; od vprašaja naprej pa je razkrojena. ...Spet je trsak notri hoj! Stavek, ki ga ne razumemo in ki ima na koncu celo klica! Torej; poudarjen absurd. Naslednji stavek je angleški in črkovno razumljiv le bralcu, ki zna ta jezik. Toda, ali mu je razumljiv vsebinsko? Kaj je tisto, kar je za ljudi, ki se ne sramujejo imeti možgane?

...Ižo I co«; mora biti nekdo in njegova družba. Eden izmed udeležencev zabave in njegov ožji krog? Naslednji dve besedi nam lahko pri razvozlanju tega pomagata:

...matte razstkw«; očitno dvoje razkrojenih imen. Potem, ko osebe zgubljajo smisel in eksistenco, jih začno zgubljati tudi njihova imena. Razkrajajo se v izmaličen splet črk. Od tu se pesem nadaljuje z abecedo, ki ni našega izvora, najbrž gre spet za Šveda. Besedna stiska, ostane samo še material, iz katerega se delajo besede.

...Jan Chi
Christer«; poskus vendarle nekaj upodobiti. Najbrž hoče lastnik stanovanja, da mu pomagajo pospravljati.

»What a party tonight!!!!!!« Razrešitev; nekdo se navduši, čeprav v angleščini. Nad nečim se je treba navdušiti, da se človeku vrne vsaj kanček eksistencialnega smisla.

Pesem se konča onomatopoično. Pesnik oziroma tisti od so-avtorjev, ki je pesem končal, noče bralcu vsega razjasniti. Hoče, da kljub navdušenju, ki je le navdušenje nad nekim trenutkom. Človek išče naprej po temnih blodnjakih svojih misli. Marsikdo, ki je bil na zabavi, se je moral še dolgo potem spraševati, kaj se je pravzaprav dogajalo.

TREBA JE NAJTI
Opomba: Za znanstvenike sta pesmi v originalu na razpolago na uredništvu Tribune. Kdor pa bi bil zainteresiran, da se osebno pogovori z razčlenjevalci pričujoče zelo moderne poezije, jih najde v avli filozofske fakultete pred ali po predavanjih iz svetovne književnosti in literarne teorije.

Mate Dolenc

O SPECIFIČNOSTI NAŠE TELESNE KULTURE

Pravijo, da je naša telesna kultura specifična telesna kultura, saj je odraz naših specifičnih razmer. In tej specifičnosti se ne reče drugače kot dilatantem, megalomanija, neumnost in še kako drugače. Po se vprašujem ali bi ne bilo bolje, če bi mi ne ustvarjali več specifične telesne kulture, marveč raje pogoje zanj normalizirali. Potem pa telesno kulturo gojili kar tako, dejal bi, običajno telesno kulturo brez specifičnosti.

Pa se pri nas veliko piše o telesni kulturi, le njej se slabo piše, ker papir bolj malo zaleže, če na njem ni ravno podpisu guvernerja Narodne banke SFRJ. In do poznih rodov bo slavljen, ki bo znašel, kako se iz papirja telovadnice zidajo. Lepo popisan papir o težah, osnutkih, pred — in po osnutkih predloga o razvoju telesne kulture bomo zbrali, ga kaširali in telovadnice gradili. Pa jih bo dovolj in preostajale bodo. Še bolj kot danes bo človek cenjen po tem, koliko govori in piše in ne po tem, kaj dela.

Veliko se pri nas spreminja v telesni kulturi, le možje, ki spremembe ven prinašajo se ne, in so ne samo možje isti, pač pa tudi položaji, na katirih sede in uče. Uče na naših hrbtih. So včasih učenjaki doma sedeli in se učili na svojih hrbtih in tujih napakah, ne na tujih hrbtih in svojih napakah. Pravijo pa, da se tako izgubi kontakt z družbo, da se taki znanstveniki odtujijo. Res bi bilo prelepo, ko bi se nam taki možje izgubili in se mi naprej zdi, da je boljše če se taki družbi odtujijo, kot da nas družbi odtujijo.

Napisal je veljak iz Beograda, da Jugoslavija nič več afirmacije po športni liniji ne potrebuje, da si jo lahko drugače dobi. Prvi na svetu smo brez primere. Američani in Rusi se vsako leto kosajo v atletiki. Francozi poraz za sramoto nacije imajo, le mi, ki v specifičnih razmerah delamo, ne potrebujemo afirmacije s športnimi rekordi. Resnično se mi smilijo ti ubogi reveži, ki se ženejo za rezultati in mislijo, da s tem njihova država na ugledu pri-

dobiva. Ne pomislijo, da bi lahko ugled pridobivali na lažji način, tako kot mi. Z Nikico, prodajanjem in kupovanjem na Ponte Rossu. S tem prav gotovo ne. Torej z našo industrijo — ZDA imajo boljše, s socializmom — tudi drugi ga imajo: s kulturo francoska je bolj priznana. Ne vem, s čem si tak silen ugled pridobivajo, razen, če si ga morda z veljaki, kot je ta, ki je tako modro misel o vrhunskem športu od sebe dal.

Viktor Vest

STROGO ZAUPNO — SATIRA!

Kolovoz je pri nas tista pot, po kateri jo najčeste udiha naše gospodarstvo.

Veliko je delal za kulturo — kradel je knjige.

Slab učitelj resnico servira; dober govori o nastanku in razvoju resnice; še boljši govori o socializmu in komunizmu — o resnici nič.

Satira uvožena: Živela satira!
Satira domača: Dol s kritikastri!
Vedno je klical hudiča — prišla je reforma!

Hodil je od zdravilišča do zdravilišča — in gledal kako se razvija tujski promet.

V začetku je bila satira in satira ni bila slaba. Bila je satira, toda bogovi so bili zoper njo, ker so se je bali. In ker jih je bilo strah, so ji postavili spomenik. Na njem je pisalo — arest.

Bil je starokopiten, pa so ga podkovali (zakovali). Misli je, da lahko krade sam.

Ni bil mislec. Zanj so mislili drugi. Umreti je moral žal sam.

Pokonci glave ljudje! Če drugod ne, ima v zaprti kuverti dinar še vedno svojo veljavo.

Franci Hedl

PRIROČNIK ZA STARE IN MLADE AKTIVISTE, UGLEDNE POLITIČNE OSEBNOSTI N SPLOH ZA VSE LJUDI DOBRE VOLJE, KI RAZLAGAJO SVET, REFORMO, OSNUTKE ZAKONOV, PLENUME IDR.

1. Diskutant tedaj ni sposoben, da ponovi nasprotnikovo trditev, če jo je trikrat slišal, pa jo ne more ponoviti, medtem ko so poslušalci razumeli nasprotnikove besede.

2. Diskutant tedaj ni sposoben, da razume nasprotnikovo trditev, če jo je trikrat slišal, pa je ne razume, a poslušalci so razumeli nasprotnikove besede.

3. Do pomanjkljivega odgovora pride, ko diskutant ne ve, kaj bi odgovoril.

4. Do odbijanje diskusije pride, ko diskutant prekine diskusijo z obrazložitvijo, da ima drug posel. (Nyaya — sutra: Postavke ki onemogočajo diskusijo, iz stare indijske filozofije 4—2. str. pr. n. e.)

Tone Križan

REQUIEM ZA EN ODSOTEK

I.

Družbena logika je marsikje in marsikdaj ozaljšana z nepričakovanimi razpletmi. Tako je — naj spregovori polmitološka zgodovina — na primer Paris hotel samo ljubezen lepe Helene, nastala pa je trojanska vojna. Tako je — govori naj tudi povsem nemistificirana sedanjost — Marx pisal o socializmu za dežele z razvijajočo se industrijo, socializem pa je zrasel v tedaj zaostalih planjavah evrazijskega kontinenta, iz pogorišča fevdalne monarhije. Tako je Boccaccio napisal deset zapovedi s priročnikom za intelektualno elito svoje dobe — razumeli pa so ga tepci vseh časov. Tako je pred leti KPF jurišala na čelo politične množičnosti v Franciji — rodila pa se je Peta republika. Tako je...

Tako je pravkar, te dni, en odstotek preganjal ljudske poslance v skupščini — odstopila pa je vlada.

To bi naj bil uvod z vsem oproščanjem. Publicisti so namreč mnenja, da so uvodi potrebni. Uvodi so del forme. In ne bi rad že na začetku kršil forme tam, kjer se gibljem kot začetnik-amater in laik iz golega dolgočasnja. Če že, potem jo bom kršil na koncu.

II.

En odstotek ima neke neke neke neke osnovno.

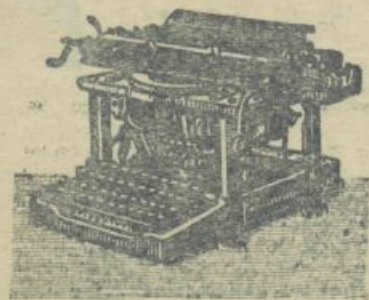
Ni dolgo tega — reprodukcija kadrov v zdravstvu se je zazdelo predolgotrajna, ne-účinkovita za današnje potrebe in prena- smiselna. Treba bi jo bilo reformirati.

Mojstri zdravstva so rekli »Bomo reformirali!« in eden-dva pomočnika sta zraven celo rekla »živijo«.

Nadaljevanje na 3. strani

TRIBUNA UREJAJO:

FRANCE ANZEL (TEHNIČNI
UREDNIK), MIHA JAZBINSEK,
VALENTIN KALAN, MARKO
POGACNIK, TONE PACNIK,
RUDI RIZMAN (ODGOVORNI
UREDNIK), HERMAN VOGEL

TRIBUNA — IZDAJA UO ZSJ
— UREDNIŠTVO IN UPRAVA
TRG REVOLUCIJE 1/11 —
TELEFON 21-280 — TEKOCI
RACUN 503 8 72 — LETNA
NAROČNINA ZA STUDENTE
DESET NDIN, ZA OSTALE PET-
NAJST NDIN — POSAMEZEN
IZVOD 50 PAR — ROKOPISOV
IN FOTOGRAFIJ NE VRAČAMO
— TISKA ČP DELO LJUBLJA-
NA, TOMŠIČEVA 1, TELEFON
23-522 — POŠTNINA PLAČANA
V GOTOVINI

Nadaljevanje z 2. strani

Pa niso reformirali. Pravzaprav so, a tako, da bi bilo bolje, da niso, reprodukcija je postala kratkotrajna učinkovita meda, polna nesmisla. Neke družbene prominence so bile zaprepasčene. Veliki mojstri zdravstva so zmagali. Ne zaradi zaprepasčenosti prominenc, zmaga je bila tehnejša. Reprodukcijsko so reformirali tako, da bi potekala slej ko prej počasi — mojstri ne potrebujejo prehitre in premožne rasti naraščanja; reprodukcija v mejah dosedanje »učinkovitosti« — mojstri nečejo prehitre konkurence naraščanja.

Zmaga velikih mojstrov ceha je bila popolna, da ne rečemo zgodovinska. Popolna tedaj, ko so se hitro sporazumeli in tistega, ki je rekel »živijo«, pokopali. Zgodovinska tedaj, ko so neke družbene prominence tiho pogoltnile debel zalogaj za prepasčenosti, javno pa si prijateljsko segle z velikimi mojstri v roke. Kaj hočemo — seganja v roke bržčas tudi krojijo zgodovino. Zato, ker na smotrni način negirajo polomije.

Potlej se je pripetilo to, da je družba napisala Ustavo in pravila za igro, ki jo imenujemo samoupravljanje.

Veliki mojstri ceha so rekli: »Bomo samoupravljali«, in en-dva pomočnika sta celo zapila »Živijo Ustava«.

Pa niso samoupravljali, pravzaprav je težko reči, kaj so. Pravzaprav so »se« samoupravljali, mi smo zdravstvo — in vi ste družba, in kako se samoupravljamo, se vas nič ne tiče.

In tako in zato je na primer dohodek izgubil tisto, česar še sploh ni imel: lastnost merila v družbi, lastnost cene za opravljeno delo. Da — a osebnih dohodek? O da — po uradnih plačilnih dokumentih zelo povprečen — dajte za zdravstveno varstvo več denarja! je vpil eden, potem dva, potem pet ... ker jih je bilo dvakrat — petkrat več ...

Da — osebni dohodek? Res? Mojstri! sem za to, da legaliziramo spet privatne ordinacije.

Nekdo je napovedal, da se bo dohodkovni sistem privatnih ordinacij v legali dal še kar lepo registrirati.

... nekje danes piše: osvoboditev dela — strokovna sposobnost — A res je, da »se« veliki mojstri »samoupravljajo«. In tako se ve še danes, da so odnosi že od pamtliveka sem določeni.

... in nekje je celo zapisano: svobodna izbira zdravnika.

»Samoupravljanje« velikih mojstrov je prirojilo, utirilo vse, kar je zapisano, na tirnice preskušanih, tradicionalnih odnosov. Tistega, ki je vzkliknil »živijo ustava« so pokarali — ustavo je treba pravilno razumeti. Skozi Hipokrata — in potem je svobodna izbira zdravnika utirjena tako kot treba. Če že kak »živijo«, potem »živijo ustava« s Hipokratom na čelu!

Neke družbene prominence so razmišljale, če bi bile spet zaprepasčene ali ne. Če da — potem spet tisti debeli zalogaj? — Raje ne! Glavno je, da strokovnost poteka na višini etc.

Nekje je mrtvašnica. Veliki mojstri »se« samoupravljajo tudi v mrtvašnici.

Tako. Na zgodovinskem okolju današnjih blagoslovljenih dni, katero se stresa v vzgibih družbene preosnove, stoji na granitni nepomični skali veliko mojstrstvo ceha. Od tu se vzpenja strmo kvišku, zrine se tja nekam k vrhovom. In ko gledaš od spodaj v prominentne strukture, ne razločuješ več njenih posameznih komponent.

III.

Te dni je en odstotek nagnal vlado v demisijo.

V tem odstotku je tudi tisti zalogaj tih zaprepasčenosti — omenili smo ga zgoraj. Tam, ko potem sledi zgodovinski stisk rok. Tisti, ki pomeni smotrno negacijo polomije.

V tem odstotku je tudi tisto »se« samoupravljanje ... brez dohodka po ... mimo privatnih ... nekje je mrtvašnica ... in s Hipokratom na čelu ...

Vladi zapojmo rekviem. Zaslužila ga je. Navsezadnje je tokrat vztrajala junško par ur v debati, preden se je pustila vreči. Smotrna negacija polomije ima izjemoma lahko tudi to obliko.

Zaključek. Ta je formalno narobe. Oprostite prosim.

KrpAn

Bralcem se opravičujemo zaradi pogostih slovničnih in drugih napak v dosedanjih številkah Tribune. Pri pregledu smo ugotovili, da so največkrat nastale zaradi nepazljivosti pri tiskanju. Potrudili se bomo, da bo takih napak v prihodnje čim manj. Lektor

Študentski oktet išče PRVEGA TENORJA. — Avdicije 23. in 28. decembra ob 20. uri v prostorih glasbene šole Moste, Ob Ljubljani 36 (pri kinu Triglav).

NEKAJ DODATKOV K RESOLUCIJI ŠTUDENTOV VIŠJE LESNE ŠOLE V LJUBLJANI

K resoluciji študentov VLS v 5. številki letošnje Tribune hočemo tudi študente lesne smeri na gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete v Ljubljani podati nekaj mnenj. Ker nečemo biti enostranski, bomo svoje stališče pokazali in argumentirali izključno le s stavki, zapisanimi v 8 strani obsegajočem dopisu, ki ga je poslovno združenje »Les«, ustanovitelj VLS, naslovil na Svet za šolstvo skupščine občine Ljubljana — Vič — Rudnik. Stališča, izražena v dopisu, so se izkristalizirala na seji UO Poslovnega združenja »Les«, 5. avgusta 1966, na kateri so bili poleg članov združenja tudi predstavniki Višje lesne šole in predstavniki Biotehniške fakultete. Predmet dopisa: Ukinitev višje lesne šole.

Višja lesna šola je bila ustanovljena z namenom, da bi izobraževala višje tehnike za potrebe lesnoindustrijskih podjetij, vključenih v poslovno združenje »Les«, ki so tudi prevzela financiranje šole. Ustanovitev VLS je bila utemeljena predvsem z neustrezno kvalifikacijsko strukturo v lesni industriji zaposlenih kadrov in pa zastran dejstva, da v Sloveniji v času ustanovitve VLS ni bilo lesnoindustrijskega oddelka na ustrezni fakulteti. Stališče lesne industrije je bilo, naj bi šola dajala zaključeno izobrazbo in dopolnilno znanje tehnikom, ki prihajajo iz lesnoindustrijske prakse, v kateri so se izkazali, pa zaradi najrazličnejših razlogov v prejšnjih letih niso imeli prilike nadaljevati študija.

Učno osebje sestavljajo univerzitetni profesorji in predavatelji tehniške šole ter posamezni strokovnjaki iz gospodarskih in ostalih organizacij. Ves kader je honoraren do letos, ko ima šola razen direktorja v stalnem delovnem razmerju še enega asistenta. Letos se je povečalo tudi število kadra od 13 na 22 učiteljev in 4 asistente.

Do konca letošnjega leta je na VLS diplomiralo 23 slušateljev, to je le 14 odst. skupnega števila vpisanih do leta 1963-64. Od skupnega števila 239 doslej vpisanih slušateljev jih je 80 odstopilo od šolanja. Šola je v zadnjih letih močno razširila svojo dejavnost z uvajanjem raznih tečajev in seminarjev za strokovno izpopolnjevanje oziroma dopolnilno izobraževanje kadrov v lesni industriji. Nameravala pa jo je še razširiti z uvedbo dveh novih študijskih usmeritev: lesnoindustrijsko-oblikovalne in komercialne v lesni stroki.

Po mnenju članov Poslovnega združenja »Les« se je VLS povsem odmaknil od koncepta šole ob ustanovitvi ter njena dejavnost danes ni več v skladu z namenom šole, ki je bila ustanovljena zato, da daje dopolnilno znanje posameznikom, ki so se izkazali v praksi, pa zaradi najrazličnejših razlogov v prejšnjih letih niso imeli prilike nadaljevati študija. Šola s svojim delom in problemi (razen finančnimi) ni seznanjala ustanovitelja, z razširjanjem svojih dejavnosti je začela v komercializacijo, pri čemer je trpela kakovost njene osnovne in dopolnilne dejavnosti.

VLS tudi ni dovolj kvalificirana za svoje delo, ker nima tudi drugih možnosti za svoje delo, ki bi jih morala po veljavnih predpisih izpolnjevati. Šola sploh od vsega svojega začetka nima svojih prostorov, marveč z dovoljenjem Srednje tehnične šole samo gostuje v njenih prostorih, ko so ti slučajno prosti za posamezno predavateljsko uro. V tej zvezi poudarjamo,

da letni proračun izdatkov za leto 1966 v znesku 49.500.000 ne predvideva investicij za poslovne prostore, zlasti za laboratorije, ki jih šola nujno potrebuje za svoje delo. VLS tudi nima rednih predavateljev razen direktorja ing. Miloša Slovnička. Vsi drugi predavatelji so honorarci, ki so redno zaposleni drugje in je to tudi eden izmed vzrokov, da se je VLS skomercializiral.

rala in da zaradi tega pedagoški kader te šole ne more dobro vplivati na študente in se honorarni predavatelji ne posvečajo problemom šole, kot bi se sicer, če bi bili njeni redni predavatelji.

Stanje finančnih sredstev za potrebe financiranja strokovnih šol je pri Združenju minimalno in je z letošnjim letom s strani članov skoraj 100% prenehal dotok finančnih sredstev za potrebe financiranja šol. Podjetja na urgenca plačila sploh ne odgovarjajo

ali pa se izgovarjajo na dejstvo, da je potrebno urediti in razčistiti organizacijsko finančne odnose šolstva, katerih ustanovitelj je Poslovno združenje »Les«.

Zakon o visokem šolstvu v SRS določa, da se visokošolski zavod lahko ustanovi, če so zagotovljeni ustrezni učni in znanstveni kadri, prostori, oprema in drugi materialni pogoji za začetek in delo šole ter da republiški upravni organ, pristojen za zadeve visokega šolstva, verificira na predlog ustanovitelja visokošolski zavod, ki ga je ustanovila občina, delovna ali druga samoupravna organizacija. Odprto pa ostaja vprašanje, kakšen status ima visokošolski zavod, ki ni verificiran in ali sme tak zavod izdajati diplome in podeljevati strokovne nazive.

Biotehniška fakulteta v Ljubljani že vzgaja visoke kadre za lesno industrijo in je za učence, ki prihajajo iz prakse, pripravljena posebej organizirati samostojni program dopolnilnega šolanja tehnikov in inženirjev po potrebi, ki bi vsakokrat nastale po podjetjih.

Lesna industrija potrebuje obratne inženirje kot profile nadaljnje specializacije iz dopolnilnega šolanja kadrov iz prakse po tem, da se lesna stroka ne more odrediti profilu diplomiranega inženirja kot osnovnega profila visoke izobrazbe.

Diplomant VLS, zlasti tisti, ki se je vpisal direktno iz šole, brez predhodne prakse v stroki, si po 2 letih šolanja ne pridobi take kvalifikacije, da bi uspeval kot obratovodja.

Lesna industrija Slovenije s 26.000 zaposlenimi ne potrebuje dopolnilnega šolanja kadrov iz prakse v obliki stalne šole.

Dopolnilno šolanje za kadre za potrebe lesne industrije naj se organizira občasno le za kadre, ki prihajajo z določeno prakso v stroki, ne pa za slušatelje, ki se hočejo vpisati za tak študij direktno iz raznih šol.

Člani združenja menijo, da VLS s sedanjim profilom, in s sedanjo organizacijo podjetjem ni koristna in da lahko Biotehniška fakulteta vzgoji profil obratnega inženirja kvalitetneje in ceneje, kadar nastane potreba. Zato člani združenja odstopajo od ustanovitve VLS, ki je v prahodnje za novo vpisane slušatelje ne bodo več financirali.

Kljub vsej kompleksnosti problema, zaradi katere nismo mogli dovolj jasno osvetliti vseh dejstev, menimo, da je stališče gospodarskih organizacij včlanjenih v Poslovno združenje »Les«, jasno. Združenje študentov na gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete popolnoma soglaša z omenjenim stališčem. Ker upamo, da si bo vsak bralec iz navedenih dejstev ustvaril o razmerah na VLS objektivno mnenje, mislimo, da kakršenkoli komentar s katerekoli strani ni potreben.

Združenje študentov gozdarstva in lesarstva na Gozdarskem oddelku Biotehniške fakultete v Ljubljani

PROGRAM DELA OO ZK NA KEMIJI

OO ZK na kemiji je imela pretekli teden svoj drugi sestanek v letošnjem šolskem letu, sestanek, ki pomeni prelomnico v delu osnovne organizacije na oddelku. Že na prvem sestanku smo se odločili, da bo naše delo potekalo po interesnih skupinah, kajti izkušnje so nas naučile, da se s kampanjskim delom in vsesplošno zainteresiranostjo posameznikov kot široke skupnosti ne da doseči skoraj nič, kvečjemu iskanje problemov in izvajanje iz njih novih ter neskončne načelne diskusije, ki pa le utrjujejo. Razdelili smo se v štiri interesne skupine, v skupino za idejno-politična vprašanja, skupino za študij in študijska vprašanja, skupino za materialne probleme študentov in študija in v skupino za samoupravo. Vsaka skupina je imela po en sestanek in si očrta program dela, ki ga je predložila organizaciji na zadnjem sestanku.

Sprejeli smo akcijski program, ki obsega naslednje točke:

— zavzeti moramo svoje stališče do sekcije, za katero mislimo, da je potrebna, kakšna naj bo in kako naj poteka, pa naj odločijo strokovnjaki;

— vprašanje izvajanja in intenzifikacije pouka: ugotovljamo, da profil strokovnjaka ni jasen in da so v organizaciji študijska razpoke, zaradi česar trpi kvaliteta. Čuti se potreba prehoda iz ekstenzivnega v intenzivni študij.

— kvalitetna predavanja in dobra podaja snovi so za nas študente važen faktor za uspeh pri študiju. Zato si bomo prizadevali, da v sodelovanju s profesorji kvalitetno predavanj izboljšamo. Zavedamo se, da je sodelovanje s profesorji predpogoj za uspeh vsake naše akcije;

— kot študenti nehumanističnih ved čutimo pomanjkljiv študij družbenih ved, zato bomo organizirali razprave o tem problemu z ljudmi, ki so strokovnjaki na tem področju;

— ker izgubljamno mnogo časa, ko hodimo na predavanja iz enega konca mesta na drugi, se nam zastavlja vprašanje, ali se ne bi dalo uskladiti predavanj tako, da bi bili zadovoljni tako mi, kot tudi profesorji. S tem bi dosegli tudi to, da bi se bolj posvetili izvenštudijski dejavnosti;

— kriteriji za kadrovanje so izdelani, naloga samoupravnih organov pa je, da

skrbijo za izvajanje in spoštovanje letih;

— materialni položaj oddelka ni ravno rožnat, prav tako pa ne moremo mimo nizkih osebnih dohodkov učnega osebja, ki je glede na visoko strokovnost dosti slabše plačano za svoje delo kot strokovnjaki v gospodarskih panogah;

— zavzemali se bomo za rešitev socialne problematike študentov in v povezavi z ZŠ na oddelku pomagali socialno ogroženim tovaršem;

— sklicali bomo sestanek diplomantov in ljudi, ki so se po končanem študiju že zaposlili ter se z njimi pogovorili o problematiki študija;

— spremljali bomo dogodke na univerzi in drugje ter se pripravljali na razprave o omenjenih vprašanjih v povezavi z vsemi študenti in profesorji;

— predloge bo osnovna organizacija posredovala ZŠ, ki jih bo potem dala v razpravo samoupravnim organom.

Delo ne bo lahko, vendar si bomo z vsemi silami prizadevali uresničiti svoje cilje.

J. Ancelj

PROVOCIRAMO
balada o bobu dylanu
recital beat poezije
študentje AGFRT, študentje filozofske fakultete
dvorana Kazine Trg revolucije 1/I
pokrovitelj tednik MLADINA
čisti dobiček dveh predstav odstopamo inica-
tivenmu odboru za podporo Rusellovemu so-
discu

SLOVENSKO GLEDALIŠČE 1966 (6)

ZNAMENJE MORALIZIRANJA

V situaciji, ki se v njej nahaja današnje slovensko gledališče, in še posebej ob celjski uprizoritvi Cankarjeve satire *Za narodov blagor*, se nam zastavljajo nekatera vprašanja, ki ne zadevajo samo v repertoarno in izvedbeno razsežnost tega gledališča, ampak so v prvi vrsti takorekoč stvar njegovih temeljev in njegovega smisla. Seveda pa si je potrebno najprej razjasniti pomen omenjenih dveh besed: temelja in smisla. Resnico temelja nekega gledališča odkrivamo v vsebini danih družbenih komunikacij, na katerih gledališče participira; temeljna resnica nekega gledališča pa se hkrati skriva seveda v njegovem »počeluh«, torej v tistem, kar ga znotraj danih družbenih komunikacij strukturira ali formira kot gledališče — ne pa morda kot nekaj drugega. Temelj nekega gledališkega delovanja predstavlja torej njegove socialne razsežnosti, iz katerih potem rezultira tudi smisel tega delovanja. Temeljna resnica gledališča je torej reciprociteta danih socialnih komunikacij in smisla gledališkega delovanja kot posebne komunikacije znotraj podobnih družbenih razmerij.

Eno izmed vprašanj po temelju in smislu današnjega slovenskega gledališča je problem moraliziranja, ki se očitno pojavlja kot bistvo tega gledališča. Da je v gledališču, s katerim se srečujemo, ta problem dejanski, se pravi neizogiben in stvaren problem, dokazujejo malone vse predstave, ki smo jih gledali v letošnji sezoni: Boltov *Človek za vse čase*, Mrakova *Marija Tudor*, Pirandellova igra *Kaj je resnica* (Drama), Kaninova *Rachamon*, Cankarjeva komedija *Za narodov blagor* (SLG), Hochhuthov *Namesnik božji*, *Naši trije angeli* Sama in Belle Speewack (MGL) itn. Vsebinskih distinkcij med posameznimi gledališči ni. Srečujemo se z enotnim fenomenom slovenskega gledališča, ki je v svoji strukturi skoroda identičen z obliko moderniziranega šilerjanskega teatra kot moralizirne ustanove. — Moralizirnost tu seveda vključuje vse reprezentančne kompenzacijske možnosti. Resnico gledališča moramo torej odkrivati v resnici moraliziranja, njene zunanje možnosti — družabnost, neobveznost komunikacij in snobizem — te resnice nikakor ne morejo devalvirati, saj so kompenzacijske in se zato po notranjem bistvu moralizma, torej po njegovi vsebini sploh ne morejo spraševati, ker pač ostajajo na površini gledališča kot takega in se z njim docela nedovoljujejo. Seveda ne more biti s tem izrečena nikakršna vrednostna diskvalifikacija tega gledališča, z zgornjimi besedami hočemo označiti kvečjemu njegove dejanske komunikacijske razsežnosti. Kultura je tu namreč a priori, po svoji formi sami, mišljena kot vrednota in se zato ni treba še posebej ozirati po njenih posameznih diferenciacijah, torej po njeni vsebini. Kultura in gledališče kot eden njenih modelov se pojavljata kot nekaj samoumevnega, nekaj, kar je po svojih pomenih v preteklosti postalo samoumevno znamenje za »visoka« ali »kulturena« nivo človeškega bivanja. Vsakršno spraševanje po njenih temeljnih razsežnostih, se pravi po resnici njene vse-

bine, je s stališča te samoumevnosti seveda a priori nekaj izrazito nepraktičnega, nekaj v popolni meri teoretskega in zato tudi abstraktnega in seveda nesmiselnega. Kultura je kultura, gledališče je gledališče, torej vrednota, katere resničnost je mogoče meriti le po njeni estetični in tehnični dovršenosti. Smisel gledališča je torej artizem. Pri tem je potrebno seveda ravno tako popolnoma samoumevno pozabljati na dejstvo, da je resnica njegove vsebine, torej resnica tistega, kar gledališče govori, in tudi konkretne možnosti za to resnico, pravzaprav nekaj popolnoma odprtega in svobodnega. Odprtost in svobodnost teh možnosti je potrebno zapomniti, saj je pri celi stvari — kakor rečeno — a priori dragoceno že dejstvo, da gledališče je, da je po svojem artizmu enakovreden »Evropi« in da se torej njegove poglavitne intencije v polni meri uresničujejo znotraj tiste »prakse«, ki potrjuje enakovrednost »slovenskega« in »evropskega« artističnega nivoja. Komunikacijske razsežnosti tega gledališča, te kulture in tega načina mišljenja sploh se lahko znotraj njihovega izvirnega eksistencialnega prostora potemtakem uresničujejo seveda le na način kulture in gledališča kot apriorne vrednote. Moralizem, ki ga odkrivamo kot temelj tega gledališkega delovanja, je temu delovanju impliciten in se ga — če bi poskušali govoriti in misliti s stališča npsivcev tega delovanja, seveda sploh ne bi mogli zavedati ali ga celo misliti in izgovarjati kot čisto nemogočnost. Moralizem je temu delovanju impliciten in aprioren, zakaj svet, ki se v njem kultura oziroma gledališče pojavlja, je svet, ki gledališča in kulture v tej obliki ne čuti kot vnaprejšnjo vrednoto, saj se oziroma po vse bolj stvarnih vrednotah, npr. po italijanskih pralnih strojih, kakor je na nekem predavanju o »Slovenskem gledališču doma in v tujini« ugotovil ravnatelj Bojan Stih. Gledališče mu potem lahko predstavlja seveda le možnost za snobizem, ne pa neke izvirne in usodne potrebe. Človek odkriva svoj *Humanus* zunaj njega, zato je po nazorih te kulture oziroma gledališča vnaprejšnji slab, zakaj gledališče je preskusni kamen tako za *Humanus* kot tudi za njegove širše, socialne konsekvence, v našem primeru recimo za slovenstvo. Zato se moralizem z druge strani najbrž pojavlja kot posebna oblika samoohranitvene goste, kot poskus zdajnjega dokaza za usmerjenost kulture kot take in gledališča kot takega v smeri dobrega, osveščujočega in humanitarnega — znotraj slabe, neosveščene in ahumanitarne družbe.

Jasno je, da je mogoče problem moraliziranja v zadovoljivi meri eksplicirati le, če se držimo notranjih zakonitosti tistega toka specifičnih socialnih komunikacij, ki se jim pravi gledališče. Rekli smo že, da stoji na začetku tega toka repertoar, torej izbor takšnih in ne drugačnih literarnih besedil, saj se šele iz njihove osnove zastavljajo teoretski in praktični problemi konkretnih uprizoritev. Mimogrede je potrebno povedati, da imamo potemtakem slej ko prej opraviti s tako imenovanim »literarnim gledališčem«, ki režijo in igrav-

ce totalizira pod znamenjem literature. Zato je tudi mogoče govoriti posebej o besedilu in posebej o predstavi. Zato je mogoče govoriti celo samo o dramskem besedilu, se pravi, mogoče je popolnoma zapomniti uprizoritveni odsev teksta, ne da bi s tem prikrili ali deformirali resnico uprizoritvene vsebine, saj se le-ta očitno zmerom skriva v literaturi kot literaturi. Tudi poskusi, s katerimi se v zadnjih sezonah ukvarja zlasti režiser Mile Korun in ki jih nekateri recenzenti kvalificirajo kot prizadevanje po nekakšnem »absolutnem« teatru, so po logiki nekakšnih nerazvidnih zakonitosti navezani le na takšno dramsko literaturo, ki bistvenih uprizoritvenih odnikov, se pravi temeljne gledališke interpretacije (na ravni vsebine) ne omogočajo (Behan, *Talec*; Shakespeare, *Kralj Lear*; Cankar, *Pohujšanje v dolini šentflorjanski* in *Za narodov blagor*, Weiss, *Marat*). Potemtakem je absolutno gledališče očitno le stvar artističnih poigravanj, torej relativno čiste neobveznosti in poljubnosti. Na vsak način poznajo seveda tudi artistična poigravanja, brezobveznost in moralizem kot njuna rezultanta svojo *resnico* in torej ne morejo biti le naključen odmev nekih domislic (to kaže med drugim že vztrajnost, s katero se pojavljajo in seveda tudi intenziteta njihovega artizma), zato je jasno, da je tako v moraliziranju kot tudi v artizmu kot temeljni intenciji zaobsežen celoten smisel slovenskega gledališča 1966, s tem pa kajpa tudi celoten pomen njegovih socialnih komunikacij.

Predstava Cankarjeve satire *Za narodov blagor*, ki jo je v SLG Celje režiral Mile Korun, pomeni kristalizacijo temeljnih razmerij v slovenskem gledališču. To je predstava, narejena po literarnem besedilu Ivana Cankarja, avtorja, ki je med drugim najzanesljiveje »reprezentira« slovensko evropsko raven. Ko gledavec pristane in gre gledat Cankarjevo komedijo, vnaprejšnje, da bo takorekoč neposredno participiral pri samem izviru slovenstva. Njegova komunikacija s komedijo *Za narodov blagor* je torej apriorna, saj ne temelji v resnici njene vsebine, ampak v pomenu, ki ga v zgodovini slovenskega naroda zavzema ime Ivan Cankar. Hkrati pa mu je s predstavo, ki jo je — kakor rečeno — režiral in s sceno opremil Mile Korun, dana možnost, da se ne srečuje neposredno samo s »slovenskim narodom«, ampak hkrati tudi s tako imenovano podobno interpretacijo njegovega mita. Ob-

činstva se seveda ne more spraševati predvsem po neposredni resnici Cankarjevega sporočila ali izpovedi, ampak se usmeri v docela snobistično in seveda tudi popolnoma neobvezno in najbrž celo nezanimivo spraševanje po tem, ali se z Ivanom Cankarjem in njegovo dramsko literaturo sme ravnati tako, kakor to počne Mile Korun. Tako doživlja literatura v gledališču ponovno afirmacijo in se spreminja v prvi in poslednji zakon gledališča. Ni pomembna resnica njene vsebine, kakor je izgovorjena neposredno iz oči v oči, z odra v avditorij, ampak neka daljna obveznost in nepriznivost literature, ki je tako temeljno opredelila slovenski narod za narod ideje in projekta, vere in boga, zaupanja in prihodnosti — zdaj posebej ljene v Ivanu Cankarju ali Francetu Prešernu, potem spet v Josipu Jurčiču ali Josipu Stritarju, ali v Franu Levstiku, Josipu Vidmarju itn. Ta temeljna opredeljenost predstavlja v konsekvenci seveda tudi absolutno merilo sveta. Svet je toliko, kolikor se po tem merilu ravna. Ni torej v sebi, ampak zunaj, ni na način realitete ali stvarne prisotnosti in zadostnosti, ampak šele skoz zamisel o samem sebi, njegov čas ni sedanjost, ampak v nejasnost potopljeni jutrišnji dan, ko bojo kultura in njeni projekti doživeli čisto in absolutno realizacijo.

Zato so seveda Cankarjevi quasi-narodnjaki v komediji o narodnem blagru smešni, saj je popolnoma jasno, da jim ne gre niti za narod niti za njegov resnični blagor, ampak za svoje zasebne, trenutne in zato seveda tudi nečedne interese. Ko v finalu Korunove celjske uprizoritve zgrade barikado in se s starinskim strelnim orožjem podajo v skoroda bojevit obrambo svoje vizije slovenskega naroda, torej svojih lastnih interesov, je seveda jasno, da imamo opraviti tako rekoč s sublimiranim moralizmom. Ena dimenzija in ena morala tega sveta je ideološko osmešena in diskvalificirana, zato da bi bila omogočena druga morala in druga dimenzija, ki je seveda a priori boljša. Tej temeljni ideološki selekciji sveta se je treba podrediti, pristati je treba tudi na rešitev, kakor nam jo je z lepim ščuko, ki novo moralo posebej, sugeriral Mile Korun. Sicer smo po logiki te selekcije in po logiki moralizirajočega gledališča — vnaprejšnji diskvalificirani in na las podobni tistim rodoljubom na barikadah, ki se borijo proti svetu, ki bi bil dober:

Andrej Inkret (nadaljevanje sledi)

VABILO K SUBSKRIPCiji

V 7. številki Tribune smo objavili širšo utemeljitev nove knjižne edicije Tribuna. Danes ponatiskujemo vabilo k subskripciji za prvi letnik, v katerem bojo izšle naslednje knjige:

1. DUŠAN JOVANOVIČ, DON JUAN NA PSU ALI ZDRAV DUH V ZDRAVEM TELESU, ROMAN
2. ANDREJ INKRET, GLEDALISKI FELJTONI IN POLEMIKE, ESEJISTICNA ZBIRKA
3. BRACO ROTAR, ESEJI
4. LADO KRALJ, KAJ JE SLAVKO GRUM, RAZPRAVA
5. HERMAN VOGEL, PESMI
6. FRIEDERICH NIETZSCHE, ONKRAJ DOBREGA IN ZLA

Vabimo vas k naročilu, saj je od konkretnega odziva odvisna usoda in pomen edicije Tribuna.

NAROČILNICA

Podpisani poklic
ulica hišna št.
kraj pošta

obvezno naročam
prvi letnik knjižne edicije Tribuna v celoti

samo naslednje knjige

S podpisom se obvezujem, da bom plačal 8,- N din za posamezni izvod po povzetju.

Podpis

VOLITVE V UNIVERZITETNI SVET

VOLITVE

Univerzitetna volilna komisija sporoča naslovu, da je na seji dne 11. novembra 1966 razpravljala o pripravi za volitve predstavnikov študentov v univerzitetni svet, na podlagi poročil fakultetnih volilnih komisij, da so bile kandidatne liste za volitve predstavnikov študentov v univerzitetni svet vložene v zakonitem roku samo na filozofski fakulteti, pravni fakulteti in fakulteti za naravoslovje in tehnologijo, kjer se bodo volitve tudi vršile. Na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo in na biotehniški fakulteti liste v tem roku niso bile vložene.

Fakultetna volilna komisija fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo je obvestila univerzitetno volilno komisijo, pred to sejo, o razlogih, zakaj ni bila na tej fakulteti vložena kandidatna lista. Volilna komisija biotehniške fakultete pa je najprej sporočila, da bo ime kandidata javila pravočasno, kasneje pa je tajnik fakultete povedal, da kandidatna lista ni bila vložena.

Volilna komisija fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo je ugotovila, da ni v predpisanem roku niti kasneje sprejela kakšnega kandidacijskega predloga. Glede na to smatra fakultetna volilna komisija, da se volitve predstavnikov študentov te fakultete ne morejo izvršiti v razpisnem roku, ker bi v tem primeru prišlo do kršitve pravilnika o volitvah in odpoklicu predstavnikov študentov v univerzitetni svet.

Študent 4. letnika oddelka za gradbeništvo tov. Bonač Marjan, ki je bil povabljen na sejo volilne komisije, je izjavil, da so študenti gradbenega oddelka sicer imeli dne 8. t. m. zbor v okviru letne skupščine ZŠJ gradbenega oddelka, na katerem so tudi predlagali kandidate v univerzitetni svet, vendar na zboru niso bili navzoči študenti ostalih dveh oddelkov. Pa tudi udeležba s strani študentov oddelka za gradbeništvo ni bila zadostna, navzočih je bilo le 10 % od skupnega števila študentov tega oddelka.

Volilna komisija je tudi ugotovila, da je tajnik fakultete večkrat opozoril predstavnike študentov vseh treh oddelkov na postopek v zvezi z volitvami in jim podrobno obrazložil tudi določila pravilnika.

Biotehnična fakulteta pa je sporočila, da ni v predpisanem roku sprejela nobenega kandidacijskega predloga, ker so imeli študenti sklican zbor po tem roku.

Univerzitetna volilna komisija je na podlagi poročila oziroma izjave fakultete za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo odločila, da se volitve na tej fakulteti ne morejo vršiti dne 17. novembra 1966, kot jih je razpisal univerzitetni svet, ker niso dani pogoji v smislu pravilnika o volitvah predstavnikov študentov v univerzitetni svet.

O naknadnem sporočilu biotehniške fakultete komisija sicer ni razpravljala (zaradi kasnejšega obve-

stila), ker bo fakultetna volilna komisija, ki bo imela sejo te dni, dostavila o tem še pismeno poročilo. Iz sporočila fakultete pa je že razvidno, da se tudi na tej fakulteti volitve ne bodo vršile v razpisnem času.

Univerzitetna volilna komisija je smatrala za svojo dolžnost, da takoj opozori naslov o gornjem in predlaga, da naj univerzitetni svet z novim razpisom določi dan volitev za predstavnike študentov v univerzitetni svet na teh dveh fakultetah.

Predsednik
univerzitetne volilne komisije
prof. inž. Janko Sketelj

POROČILO

univerzitetne volilne komisije o volitvah predstavnikov študentov v univerzitetni svet univerze v Ljubljani.

Univerzitetna volilna komisija, ki jo je imenoval univerzitetni svet 23. septembra 1966 v sestavi: predsednik prof. inž. Janko Sketelj, člani: prof. dr. Rupko Godec, doc. dr. Niko Prijatelj, Edo Grgič glavni tajnik, Mika Vrbič, študentka pravne fakultete, Janko Kač, študent ekonomske fakultete, in Jože Šlander, študent strojne fakultete, je imenovala na seji dne 25. oktobra 1966 fakultetne volilne komisije za izvedbo volitev predstavnikov študentov v univerzitetni svet, in sicer na:

filozofski fakulteti:

predsednik: dr. Ignacij Voje

člani: dr. Miran Čuk
Janez Čič
Matija Perko
Pavle Rostohar

pravni fakulteti:

predsednik: dr. Jože Rovar

člani: Karel Zupančič
Petra Čuk
Jože Olup
Darko Marolt

fakulteti za naravoslovje in tehnologijo:

predsednik: inž. Marcel Zorga

člani: inž. Franc Beravs
Bogo Simončič
Danilo Kante
Peter Skifca
Alojz Vrbanič

Skupno število volišč je bilo 7, na filozofski fakulteti 2, na pravni fakulteti 1 in na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo 4.

Univerzitetna volilna komisija je opozorila fakultetne volilne komisije, da se njihovi člani in ostali sodelujoči seznajajo s pravilnikom o volitvah in odpoklicu predstavnikov študentov v univerzitetni svet. Prav tako je komisija s posebnim dopisom opozorila predsednike fakultetnih volilnih komisij, ki so bili tudi vabljeni na eno izmed sej univerzitetne volilne komisije, še na določene naloge v smislu citiranega pravilnika.

Volitve za predstavnike študentov v univerzitetni svet so bile izvedene na filozofski fakulteti, pravni fakulteti in fakulteti za naravoslovje in tehnologijo v četrtek, 17. novembra 1966, niso pa bile izvršene volitve na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo ter na biotehniški fakulteti iz razlogov, kot je komisija o tem že seznajala s posebnim dopisom univerzitetni svet in univerzitetni odbor ZŠJ.

Na seji dne 18. novembra 1966 je univerzitetna volilna komisija, na podlagi poročil fakultetnih volilnih komisij in ustreznih volilnih spisov, ugotovila:

1. da so volitve v redu potekale in da ni bilo nobenih pripomb;

2. da kaže odstotek, ki je razviden iz priložene tabele, slabo volilno udeležbo, še predvsem pri volilcih, ki so vpisani kot izredni študenti in absolventi;

3. da je komisija pri končnem odstotku upoštevala le volilce — redne študente in

4. da so bili za predstavnike študentov v univerzitetni svet izvoljeni naslednji kandidati:

— na filozofski fakulteti — Milan Pintar, študent filozofije in sociologije (4. letnik),
— na pravni fakulteti — Janez Breznik, študent pravnosodne usmeritve (3. letnik),
— na fakulteti za naravoslovje in tehnologijo — Janvit Golob, študent kemije (3. letnik).

Navadeni predstavniki študentov so bili izvoljeni za dobo dveh let.

Podrobnejši podatki o volitvah na posameznih fakultetah so razvidni iz priložene tabele, ki je sestavni del tega poročila. Ob koncu poročila predlaga komisija univerzitetnemu svetu, da na novo razpiše volitve za predstavnike študentov v univerzitetni svet na fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo in na biotehniški fakulteti.

Predsednik:
prof. inž. Janko Sketelj

Člani:
prof. dr. Rupko Godec
doc. dr. Niko Prijatelj
Edo Grgič, glavni tajnik
Mika Vrbič, štud. prava
Janko Kač, študent ekonom.
Jože Šlander, študent stroj.

PREGLED

volilnih rezultatov volitev za predstavnike študentov v univerzitetni svet

Fakulteta	Volilni upravičenci				Glasovalo volilnih upravičencev								Neveljavni glasovi	Kandidati	Število prejetih glasov	Izvoljeni kandidati	Za dobo	Volilna udeležba red. štud. v %
	red.	izr.	abs.	SK	red.	%	izr.	%	abs.	%	SK	%						
Filozofska fakulteta	1516	89	—	1605	530	34,9	—	—	—	—	530	33,0	35	Milan Pintar	495	Milan Pintar	2	34,9
Pravna fakulteta	446	214	90	750	221	49,5	—	—	7	7,8	228	30,5	27	Janez Breznik	201	Janez Breznik	2	49,5
Fakulteta za naravoslovje in tehnologijo	1410	—	144	1554	521	36,9	—	—	19	13,2	540	34,7	—	Janvit Golob	540	Janvit Golob	2	36,9

ČASOPISK

UVODNIK

Ne bojte se, ta Časopisk je tak kot Papinov lonec: čim večji je pritisk, tem bolj piska, raznese pa ga nikoli.

ZUNANJA POLITIKA

Neonacizem
ni nova bolezen
nemške krvi

diagnoza pove nam,
da stara ljubezen
ne zarjavi.

NOTRANJA POLITIKA IN GOSPODARSTVO

Velepodjetje »Mi smo mi« razpisuje v skladu z načeli reelekcije delovno mesto DIREKTORJA PODJETJA:

Pogoji: 12 let in 3 mesece prakse na direktorskem mestu, 3 razredi osemletke in dokončana avto šola, starost 52 let, višina 168 cm, teža 74 kg, oči rjave, pleša, poročen, dva otroka, član ZB, ZK, SZDL, PZS, LZS, AMD, z lastnim stanovanjem in avtom.

Prednost imajo prosilci, ki imajo materino znamenje na levi nadlahti in se pišejo Janex Tapata.

Finančno vzeto je socialno zavarovanje hranilnik brez dna.

KULTURA IN PROSVETA

Knjižna novost: »Nuova pedantologie jugoslava«.

Po temeljitih gospodarskih in političnih reformah je tudi v prosveti potrebna velika reforma. Reforma reformirane reforme transformirane reformne reforme.

SODNA KRONIKA

Laž ima kratke noge. Zato se česta vozi v avtomobilu.

MALI OGLAS

Stipendist je izgubil obljubljeno službo. Kdor jo najde, je genij.

LJUDJE MED SEBOJ

— Včeraj sem šel mimo vaše hiše.
— Hvala.

PA SE TO

Kadar boš kdaj sit in zadovoljen, se spomni, kaj se zgodi z debelim puranom.

Mitja Jermol

Stojim na nekakšni tribuni, dvajset metrov od berlinskega zidu, na zahodni strani. Mogoče moram pisati ime tega grozljivega pojma z veliko začetnico? Mislim, da moram; zid je nekaj tako edinstvenega, da se mi zdi, kot da bi imel osebnost — osebnost v stilu Frenkensteina. Torej Berlinski zid. Na drugi strani leži glavno mesto naše prijateljske dežele — Nemške demokratične republike.

Pred menoj so nemško-ameriške opozorilne table (Na kaj opozarjajo? Na bližino rdečega terorja seveda!); potem je zid, nato boede žice, za njimi Brandenburška vrata, za njimi pa praznina, okoli katere čutim brzostrelke in mine. Malo na levi od velikih vrat vidim stražarski stolp tiste vrste, ki jih poznam iz filmov o koncentracijskih taboriščih. »Kaj je zadaj, za to grozljivo kuliso?« se sprašujem.

»Jutri greva tja,« reče sopotnica. Potem se vračava skozi park, ki se razprostira na desni strani (če gledamo iz smeri zahodnega Berlina) širokega praznega trga, včasih prometne žile, ki je vodila skozi Brandenburška vrata. Ustaviva se ob ograji z bodečo žico, ki mimoidočim preprečuje vstop na trg — ogromen, prazen trg — omogoča pa razgled na spomenik padlim sovjetskim vojakom. Ta spomenik stoji na zahodni strani in ga stražita dva sovjetska vojaka.

Sopotnica, ki je zahodnonemške narodnosti, jima pomaha z roko. Čez grozljiv prazni trg pride odgovor sovjetskega vojaka. Hitra, negotova kretnja z roko, kot bi mu bilo to najstrožje prepovedano, a si ni mogel kaj, da ne bi odzdravil mlademu paru z drugega sveta.

Sopotnica ne skriva neke čudne prestrašenosti, ki jo spremlja vse od prvega stika z vzhodnonemško državo, ob vstopu v koridor, ki veže Zahodno Nemčijo z Zahodnim Berlinom. Ker je zahodnonemška državljanka, so jo ukrepi vzhodnonemških oblasti, popolnoma drugačni od tistih, ki jih je vajena s svojih potovanj po zahodni Evropi, nenavadno presunili.

Pripeljala sva se po avtocesti iz Nürnberga. Opozorilne table: Pozor, zapuščate ameriško cono. Zahodnonemška meja — skoraj neopazna, nobenega zastoja, nobenih pregledov. Vsakdo pokaže skozi okno avtomobila potni list, obmejni uradnik ga pogleda, nobenega žigosanja, vse skupaj ne traja več kot deset sekund. Ob mojem jugoslovanskem potnem listu prijazno pojasni, da Jugoslovani za Vzhodno Nemčijo ne potrebujejo vizumov. Torej, kar se mene tiče, nobenih težav, DDR je naša prijateljska dežela.

Pred prvo zapornico, ki pomeni konec »nobody's landa«, pa se potovanje ustavi za celo uro. Potrebni so tranzitni vizumi. Posebej za tuje državljane, posebej za zahodno nemške državljane. Za vzhodnonemške ni nobenega okenca; teh sploh ni. Najprej mislim, iz izkušnje z Italijo in Avstrijo, da resnično ne potrebujem nobene vize, toda to je zmota. Moram k okenču za tujce, moram izpolniti formular za vize in to do enega pfeniga natančno, tako zahtevajo; moram izročiti potni list (le zakaj, če smo ukinili vize, se sprašujem, moram čakati, da pokliče uradnik mojo številko. Dobil sem tranzitni vizum; črno na belem stoji v potnem listu. Sopotnica vpraša uradnika, zakaj, on odgovori, da vizum mora biti, samo da je prost vsake takse. Potem čakam sopotnico, da še ona dobi tranzitni vizum. Traja celo uro, ker je precej ljudi in tudi precej okenc, cel niz, ki ga mora vsakdo prehoditi, dokler pri zadnjem biseru (birokracije, op. pis.) ne dobi potnega lista nazaj. Čudež; sopotnica ni dobila nobenega vizuma, morala pa je

POGLED ČEZ ZID

plačati petnajst zahodnonemških mark za takse. Videti je, da imajo v DDR narobe svet; kdor ne potrebuje vizuma, ga dobi, a mu ni treba plačati, kdor ga pa potrebuje, ga ne dobi, a mora plačati. Potem sva zapeljala avto do prve zapornice. Pregled potnih listov; prvič doživim, da carinik ne verjame slikam v potnih listih. Natančno si ogleda najina obraza in primerja ju s slikama. Zmeden je ob pogledu na moje brado. Mogoče bi me najraje pocukal, da bi videl, če je prava, a ga potni list socialistične, prijateljske države zadrži.

Tri metre naprej — spet kontrola. Potne liste; mojega žigosajo, njenega pe ne.

Nekaj metrov naprej spet kontrola. »Imate prepovedane knjige? V kaj imate zavite čevlje?« Prepovedano je imeti čevlje zavite v zahodnonemške časo-

Peter Baloh, Lepljenka

pise. Obstaja nek seznam knjig, ki jih je prepovedano prinesiti v DDR. Zato vojak pogleda na sedeže, na police pod volanom, v predal na armaturni plošči. To je šele začetek. Potem moram odpreti prtljajnik. Motor! Dvigniti zadnji sedež. Odpreti pokrov bencinskega tanka, da vojak lahko pobeza vanj z dolgo železno palico. Sopotnica ga vpraša, če misli, da bo notri v bencinu našel kakega ubežnika, ki se hoče skriti v DDR. Vojak močno zardi in z ostrino, ki je posledica zmedenosti, ukaže, da takoj odpeljeva naprej.

Najprej sem mislil, da napravijo pregled samo od časa do časa, za »štih proba«, toda tako kot naju so pregledali tudi vse ostale pred in za nama. Zdaj se cesta končno odpre, krasijo pa jo velike table na obeh straneh: na eni so narisane ruševine in zraven piše: »Imperializem prinaša svetu smrt in opustošenje«. Zraven stoji tabla, na kateri je narisan travnik z rožicami in na njej piše: »Socializem je cvetoč travnik.« In še preden prevozi pet kilometrov po tem cvetočem travniku, naletiva na novo kontrolo, ki očitno takoj spozna avto in naju spusti naprej. Obveščeni so o najinem prihodu in ker sva prišla v določenem času, sva pridna in lahko greva naprej.

Nova tabla: »Dobrodošli v prijateljski deželi DDR.«

Toda prepovedano je zaviti z glavne ceste v stran in se kjerkoli ustaviti. Sopotnica mi pripoveduje o prijatelju, ki je zavil v stran in se ustavil v neki gostilni, nekaj kilometrov od glavne ceste. Ni sedel pet minut, ko so vstopili Volkspolizei in ga spodili ven. S policijskim avtomobilom so potem vozili še nekaj kilometrov za njim, da so se prepričali, če je peljal dalje ali, če se je spet ustavil. Za počitek in malo potrebo so ob cesti majhni prostori za ustavljanje — samo tam se lahko ustavi avto s tujo registracijo.

Promet se mi zdi takšen, kot da bi premaknil uro za petnajst let nazaj. Najin volkswagen je dirkalni voz, medtem ko je bil na zahodnonemški avto cesti počasen kot volovska vprega. Dvajset let stari DKW-ji, Steyerji, amfibije iz druge svetovne vojne. Novi so Trabant in Wartburgi, ki so za spoznanje hitrejši, vendar redkokdo vozi več kot sedemdeset kilometrov na uro.

Vožnja traja približno šest ur, potem se začne vse znova. Kontrole potnih listov, še natančnejši pregled, ker sva se morda na poti ustavila za pet minut in skrila vzhodnonemškega državljana, ki hoče priti v Zahodni Berlin in od tam z letalom v Zahodno Nemčijo. To je običajna pot ubežnikov, ki jim je dovolj cvetočega travnika. Bezanje v tank, odpiranje motorja, dviganje zadnjega sedeža. Večje avtomobile pošljejo na poseben prostor ob strani, kjer je v njih več prostorov za skrivališče. Nekdo se najbrž vrača z našega Jadrana z velikim motornim čolnom. Pet policajev pleza po njem, popolnoma ga odkrijejo in pregledajo vsa kotiček. Ko ni nikogar tam, odidejo in ubogi lastnik se vrže v borbo z ogromnim pregrijalnikom, da spet pokrije čoln.

Zahodnonemški vojak pogleda potne liste, salutira in kolona se zdaj hitro redči.

Človek si močno oddahne. Sopotnica pravi, da so Čehi pravi nemarneži v primeri z vzhodnimi Nemci, da veliko premalo pazijo na svojo svobodo, da bi se vendar lahko zgledovali po DDR in malo poostriili svoje mejne formalnosti. Pogledam sopotnico od strani in ugotovim, da se grenko drži.

Mate Dolenc

(Nadaljevanje prihodnjč)

Bilo bi naivno verjeti, da je v interesu današnjih napadavcev, da svoje agresije kot je mogoče hitro končajo z zmago. Za tiste, ki producirajo orožje in razvoj domačega gospodarstva spravljajo v odvisnost s proizvodnjo orožja, je vsaka vojna kot taka že zmaga, zmaga pa bi bile posebne vrste porazov, ki bi potrebnost in s tem proizvodnjo orožja uničili. Danes velja: nič ni subverzivnejšega kot uspešne bliskovite vojne. Danes so mnogo bolj zaželeni tiste situacije, v katerih bi prodaja in poraba orožja tekla prav tako enakomerno in zanesljivo kot prodaja in poraba kruha ali bencina — t. j. vojne, ki jim ni moč predvideti konca. Samo logično je, da tiste sodobnike, ki to domnevo produkcije skušajo motiti, označujejo ne le kot nemirneže, marveč jih kličejo pred komiteje ali jih med drugim celo preganjajo kot veleizdajavce.

Strahopetnost kot poštenost

Nič ni moralno tako dvosmiselnega kakor objektivnost, pravičnost in poštenost, ki se skriva za strahopetnostjo. Mnogi, ki se boje, da bi jim mogel kdo očitati, da so pristranski, so se navađili, ne, postavili so si kar načelo, da s tem, ko imenujejo po imenu kakega pripadnika agresorja t. im. »svobodnega sveta«, hkrati obrekujejo kot agresivno tudi njegovo žrtev. Torej delajo prav tako, kot da bi bilo že od začetka na svetu neko ravnotežje infamije — preprosto neumno podtikanje, ki bi, uporabljeno v naši sedanjí situaciji, le pomenilo, da zaradi vietnamskih napalm bomb umre prav toliko ameriških žena in otrok, kot jih umre vietnamskih zaradi ameriških napalm bomb. Toda to podtikanje ni le neumno, marveč najgloblje hinavsko — in ta hinavščina, ki v mirovnih gibanjih žal grozi, da postane epidemična, bo nekoč naš moralni polom. Zaradi tega si moramo zabičati: če merimo žrtve z enakimi vatli kakor ubijavce, potem se ne izkazujemo objektivno, mnogo bolj smo prav s tem pristranski — namreč do žrtve — in bolj dobrodošlega darila bi agresorjem resnično ne mogli položiti v naročje.

Abeceda

Ce se omejujemo na zatiranje »atomskega« orožja — in ta nevarnost obstaja npr. v protiatomskem gibanju — potem se blamiramo kot učenci abecede naše epohe, kot učenci, ki so običali pri A. Mnogi mislijo, da B in C orožja, bakteriološka in kemična ali nova mehanična kot »lazy dog«, katerih produkcija danes cvete in katerih testni laboratoriji v Vietnam postaja iz dneva v dan večji — da ta orožja še tako zelo ne približujejo direktnega konca človeštva kakor atomska in da so zato manj nevarna. To je strašna samoprevara. Odločujoče je namreč, da ta nova orožja kla-

GÜNTHER ANDERS: VIETNAM — BREZ KONCA

sificirajo samo zavoljo tega za »le relativno nevarna« in »konvencionalna«, če jih ne prištevajo celo k »humanim«, ker obstaja totalna grožnja z atomskim orožjem; ker je ta grožnja postala merilo; KER ATOMSKA BOMBA ODMERJA, KAJ JE DANES HUMANO. Z drugimi besedami: produkcija ter dnevna preizkušnja in uporaba novih orožij v Vietnamu se vrši pod varstvom atomske grožnje. Ta je v resnici »ščit« — toda zares ne v smislu, v kakršnem uporabljajo besedo menažerji javnega mnenja. Zakaj, kar z atomsko grožnjo varujejo, ni recimo mir ali človeštvo, marveč produkcija tistih uničevalnih sredstev, katerih učinek ni totalen. In to funkcijo atomskega orožja: funkcijo ščitenja drugih vrst orožja moramo prav tako energično zatirati, kakor atomsko orožje samo.

The chances of the game

3.7.1966 sta dva ameriška letavca poskušala — kot poroča Newsweek 5.9.1966 — podpreti nekatere enote US First Infantry Division, ki se je zapletla v boj z neko vietnamsko enoto. Toda svoje napalm bombe sta odvrгла tako nemočno, da niso zadele tistih, katerim so s temi bombami hoteli prinesiti načela »svobodnega sveta«, torej ne vojake Vietkonga, temveč one, ki so se za ta načela brez nadaljnje bojevali, namreč svoje lastne ljudi, od katerih jih je, »več kot dvajset rjoveč zgorelo, več pa jih je bilo težko ranjenih«.

Kaj za božjo voljo naj kdo izmed nas reče tej sceni? Ali naj vzklíkamo: »Kako grozno, da so mogoče take nesreče!« Ali ne bi bilo s tem indirektno priznано, da bi bilo manj ali pa nemara celo nič grozno, če bi bili ameriški letavci točneje zadele, torej zažgali le Vietnamce? To bi bilo nesramno. — A prav tako bi bilo nedovoljeno, če bi zgrešitev cilja pozdravili, namreč vzklíkali: »Kako dobro, da storivci enkrat na svoji koži izkusijo, kar prizadevajo drugim!« Ali: »Morda se bodo tako naučili, da ta pripetljaj ni bil nikakršna izjema, da namreč svoj cilj zgrešijo tudi takrat, da tudi takrat zadenejo sami sebe, ko mislijo,

da so zadele sovražnika!« Kot rečeno: tudi takšno govorjenje bi bilo nedovoljeno, zakaj večinoma so storivci prav tako žrtve, za žrtve jih moramo imeti tudi tedaj, če svojo obrt opravljajo z zadovoljstvom in ponosom. Zakaj tega zadovoljstva in tega ponosa si niso sami vtepli v glavo.

Slabše od teh zgrešenih metov je vedenje, ki ga je do svoje na tako strašen način izdelane pehotne divizije pokazal njen komandant. Naše vprašanje, če naj bomo nad pomoto teh letalcev ogorčeni ali pa naj jo mogoče pozdravimo kot poznejšo uvidevnost, je generalu Williamu E. DePuyju popolnoma tuje. V tonu, ki daje vtis ataraksije, v resnici pa ne izdaja ničesar drugega kot emocionalni analfabetizem, pojasnjuje: »We are not angry at the Air Force« — »ne hudujemo se na letavske sile.« In sicer zategadelj ne, ker gre za neznatno napako. This was an error of only about 50 meters, je namreč razlagal general, da bi podčrtal nedolžnost nezgode, and (with planes going) at 200 knots, it can happen. Po naše: To je bila napaka le za kakih 50 metrov in pri bombardiranju iz letala s hitrostjo 200 vozlov se to kaj lahko primeri. Očitno bi bilo strašno le, če bi bilo šlo za pomoto 100 metrov. — Z drugimi besedami: motiti se je človeško, človeško tudi takrat, če pomoto maza zgori človek B namesto človeka A ter si umiraje izkriči dušo iz telesa. Tudi to je človeško, ker je motiti se človeško. Končno, v igri, ki jo igramo v Vietnamu, ni moč računati s tem, da bi takšne človeške pomote bile izključene, da bi torej vsakdo povsem točno zadele v črno; zahtevati to bi bilo pač celo nečloveško, in česa nečloveškega pač ne smemo zahtevati, posebno ne v vojni proti Vietkongu. — Salo proč, razlaga je nesramna, zakaj končuje se z besedami: »It's the chances of the game« — in kdor se poskuša z besedo »game« tolažiti pred rjovenjem gorečih ljudi, ta tudi kot komandant divizije ne more zahtevati, da bi njegovo razlago poimenovali kako drugače.

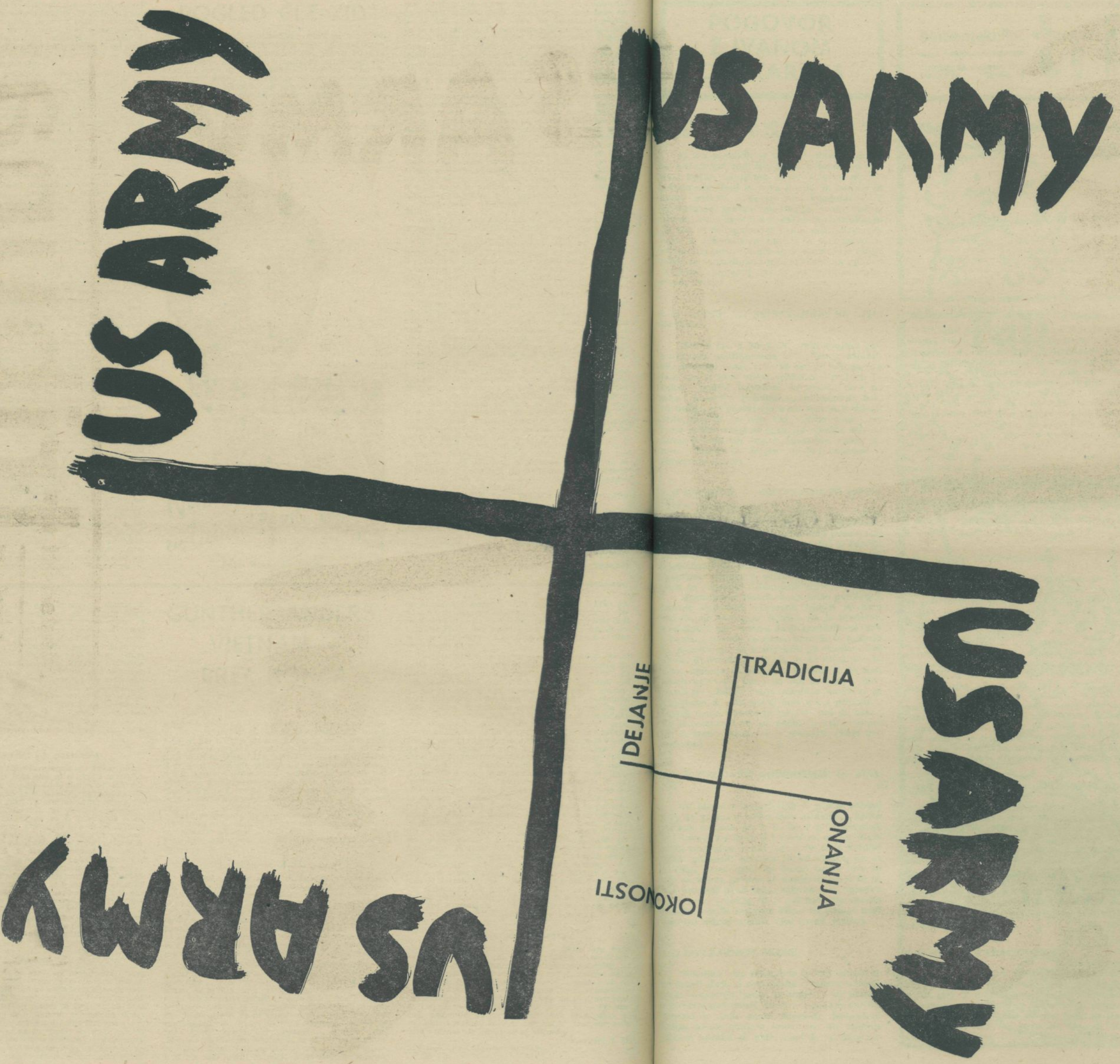
Lagati s pomočjo resnic

V navidezni velikopoteznosti, z gesto »we have nothing to hide«, so Američani v zadnjih mesecih večkrat ne le priznali, marveč prav vsiljivo sporočili, da so pomotoma z bombami razrušili napačno vietnamsko vas. Nič ni bolj hinavskega kakor ta ljubezen do resnice. S poudarkom, da so pomotoma nepravilno bombardirali vasi namreč dodajajo, da so druge vasi, do katerih imajo pravico, da jih razrušijo. — Pri vsakem priznanju, ki nam ga vsili kak kriminallec, se moramo vprašati, kakšna neresnična predvidevanja nam s tem skuša sugerirati za veljavna.

Prevedel J. H.

Ta članek ni bil objavljen še nikjer.

OP. UR.

20 DECEMBER
JE DAN SOLIDARNOSTI
JUGOSLOVANSKIH
ŠTUDENTOV
Z VIETNAMSKIM
LJUDSTVOM

študentski list
Ljubljana, 20 decembra 1966
IZDAL UO ZŠJ
tribuna